

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Власенко В. М. (Суми), канд. іст. наук;
Дегтярьов С. І. (Суми), канд. іст. наук;
Король С. М. (Суми), канд. політ. наук;
Куліш А. М. (Суми), д-р юрид. наук;
Лобко Н. В. (Суми), канд. іст. наук;
Нестеренко В. А. (Суми), канд. іст. наук;
Піскун В. М. (Київ), д-р іст. наук;
Рамач Я. (Нові Сад, Сербія), д-р іст. наук;
Семенов В. М. (Суми), канд. наук з держ. упр.;
Теліженко Л. В. (Суми), д-р філософ. наук.

Видання рекомендоване до друку рішенням вченої ради
юридичного факультету Сумського державного університету
(протокол № 8 від 02.04.2015 р.)

**Суспільно-політичні процеси на українських землях: історія,
проблеми, перспективи** : зб. матер. III Всеукр. наук.-практ. конф. : у 2 част.
(Суми, 17 квітня 2015 р.) / ред. колегія : В. М. Власенко, С. І. Дегтярьов,
С. М. Король та ін. – Суми : Сумський державний університет, 2015. – Ч. 2. – 69 с.

До збірника увійшли наукові статті та повідомлення викладачів,
студентів, учених та аспірантів ВНЗ і наукових установ, виголошені в рамках
III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Суспільно-політичні
процеси на українських землях: історія, проблеми, перспективи»
(Посвідчення УкрІНТЕІ № 758 від 12 грудня 2014 р.), присвяченої
актуальним питанням суспільно-гуманітарних наук.

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ЄВРОРЕГІОНІВ ЯК ФОРМИ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ЄВРОПІ ТА УКРАЇНІ

Процес створення єврорегіонів у Західній Європі розпочався після Другої світової війни й мав на меті активізацію соціально-економічного розвитку територій, що належали до єврорегіональних об'єднань. Діяльність єврорегіонів розглядалась у країнах Західної Європи як спосіб побудови нового економічного й суспільного порядку, активізації участі в процесах європейської інтеграції територій провінційного та муніципального рівнів [1, с. 108].

Перший єврорегіон з'явився на кордоні Німеччини та Нідерландів у 1958 р. під назвою «*EUREGIO*». Взагалі саме поняття єврорегіон походить від англійського слова «*Euroregion*» і являє собою європейську форму міжнародної інтеграції, що базується на тісному співробітництві двох чи більше територіальних утворень, що знаходяться у прикордонних районах сусідніх держав Європи [2, с. 17].

Єврорегіони утворюються, як правило, в результаті ендегенних процесів, тобто на базі власного регіонального потенціалу, на який складаються такі фактори, як регіональна територія, міжнародна соціальна система (у тому числі суспільний капітал), інституційна система та власне культурне надбання [3]. Коли регіон набирає ознак суто політичної одиниці, тоді його можна також відрізнити за характерною системою прийняття рішень. Він функціонує в конкретних політичних умовах, в яких регіони, будучи самостійними правовими одиницями, налагоджують між собою співробітництво [4].

Саме результатом політики Європейського союзу, направленої на децентралізацію політичної та економічної влади і є концепція єврорегіонів.

Існуючі єврорегіони об'єднані в Асоціацію європейських прикордонних регіонів (*AEBR*), створену в 1971р. Її членами на даний момент є 90 із 115 реально діючих єврорегіонів.

З 1985 р. діє асамблея європейських регіонів (*AER*), яка також приймає участь у координації діяльності єврорегіональних об'єднань.

Єврорегіони часто об'єднують території, що пов'язані географічно. Наприклад, регіон «*Баварський ліс/Шумава*» розміщений в одному лісовому масиві, а єврорегіон «*Татри*» –

в одній гірській системі. Об'єднуються й історично пов'язані території, наприклад, єврорегіони «Сілезія» чи «Західна Паннонія» [2, с. 17].

На думку вченого П. Черномаза, єврорегіони утворилися в межах основних осей транскордонного співробітництва:

- Північноморсько-Середземноморської, що йде вздовж лінії державного кордону між Німеччиною, Нідерландами, Бельгією, Люксембургом, Францією, Швейцарією та Італією;

- Балтійсько-Адріатичної, що йде вздовж лінії кордону між західноєвропейськими країнами (Німеччина, Австрія, Італія) і постсоціалістичними державами Східної Європи (Польща, Чехія, Словаччина, Угорщина, Словенія);

- Балтійсько-Чорноморської, що йде вздовж західного рубежу колишнього СРСР, охоплюючи Калінінградську область Російської Федерації, Польщу, Литву, Білорусь, Україну, Словаччину, Угорщину, Румунію та Молдову.

У 1990-ті рр. до перелічених трьох осей (смуг) додалася ще одна – Баренцево-Чорноморська, що сформувалася на кордоні Російської Федерації з європейськими країнами – Норвегією, Фінляндією, Естонією, Латвією, а також Білоруссю та Україною [5, с. 159].

Досвід функціонування єврорегіонів, сформованих і між державами-членами Євросоюзу, і між країнами ЄС та державами, що не входять до цієї спільноти, становить особливий інтерес. Створення єврорегіону дає можливість його учасникам засновувати спільні економічні структури, розвивати прикордонну торгівлю, реалізовувати різні проекти в галузі культури, туризму, екології. В рамках єврорегіонів значно покращуються умови для перетину кордону громадянами країн-учасниць.

1. Коцан Р.І. Функціонування єврорегіонів за участі Польщі: досвід для України / Р.І. Коцан // Вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2009. – № 4. – С. 107-111.

2. Палеха Ю.М. Перспективи формування транскордонного регіону Україна-Польща / Ю.М.Палеха, Г.П.Підгрушний // Єврорегіон «Буг»: проблеми і перспективи транскордонного співробітництва. – Луцьк: Волинська ОДА, 1996. – С. 16-21.

3. Мікула Н. Єврорегіони: досвід та перспективи / Н.Мікула. – Львів: ІРД НАН України, 2003. – 222 с.

4. Assembly of European Regions (AER). Statutes. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.aer.eu/fileadmin/user_upload/GoverningBodies/GeneralAssembly/Events/AG-2009/AER-Statutes-080310-GB.pdf.

5. Черномаз П.О. Міжрегіональне транскордонне співробітництво в Європі: від єврорегіонів до об'єднань єврорегіонального співробітництва / П.О.Черномаз // Регіон – 2011: стратегія оптимального розвитку: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю. – Х.: ХНУ ім. В.Н.Каразіна, 2011. – С. 55-58.